1 ПРОЕКТУВАННЯ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

1.1 КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ПРОЕКТУВАННЯ

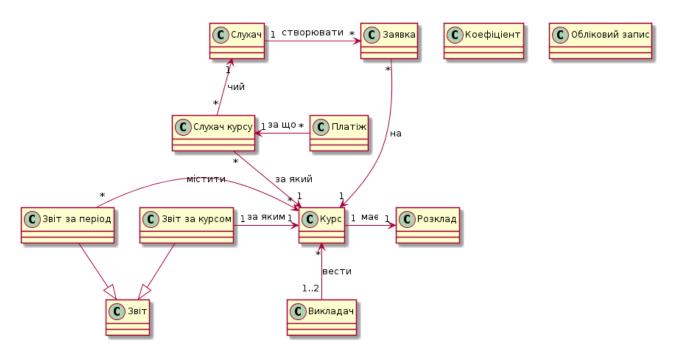

Рис. 1. Діаграма концептуальних класів

1.2 ЛОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ

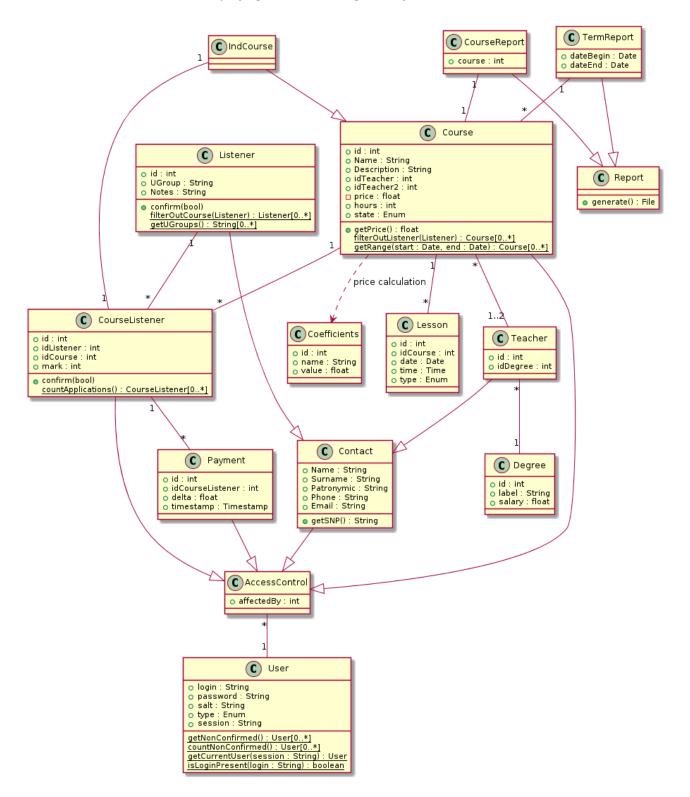

Рис. 2. Діаграма програмних класів

1.3 БАЗА ДАНИХ

Таблиця 1.1 — Опис структури таблиці "Слухачі" (listeners)

Ключ	Назва	Ім'я поля	Тип	NULL	Дод.
PK	Ідентифікатор	idListener	int(6)	Hi	A_I
	Ім'я	Name	varchar(30)	Так	
	Прізвіще	Surname	varchar(30)	Hi	
	По батькові	Patronymic	varchar(30)	Так	
	Університетська	UGroup	varchar(6)	Так	
	група				
	Телефон	Phone	varchar(20)	Так	
	E-mail	Email	varchar(40)	Так	
FK	Ким змінено	affectedBy	varchar(32)	Hi	

Таблиця 1.2 — Опис структури таблиці "Курси" (courses)

Ключ	Назва	Ім'я поля	Тип	NULL	Дод.
PK	Ідентифікатор	idCourse	int(6)	Hi	A_I
	Назва	Name	varchar(50)	Hi	
	Опис	Description	varchar(400)	Так	
	Ознака інди-	isIndividual	bit(1)	Hi	
	відуального				
	курсу				
FK	Викладач	idTeacher	int(6)	Так	
FK	Другий викла-	idTeacher2	int(6)	Так	
	дач				
	Ціна	Price	decimal(10,2)	Так	
	Кількість годин	hours	smallint(3)	Hi	
	Стан	state	tinyint(1)	Hi	02 (Йде набір,
					набрано, завер-
					шений)
FK	Ким змінено	affectedBy	int(6)	Hi	

Таблиця 1.3 — Опис структури таблиці "Слухачі курсу" (Course_Listeners)

Ключ	Назва	Ім'я поля	Тип	NULL	Дод.
PK	Ідентифікатор	idCL	int(6)	Hi	A_I
FK	Курс	idCourse	int(6)	Hi	
FK	Слухач	idListener	int(6)	Hi	
	Оцінка	mark	tinyint(3)	Так	
FK	Ким змінено	affectedBy	int(6)	Hi	

Таблиця 1.4 — Опис структури таблиці "Платежі" (payments)

Ключ	Назва	Ім'я поля	Тип	NULL	Дод.
PK	Ідентифікатор	idPayment	int(6)	Hi	A_I
FK	Слухач курсу	idCL	int(6)	Hi	
	Кошти	delta	int(6)	Hi	
	Мітка часу	timestamp	timestamp	Hi	CURRENT_
					TIMESTAMP

Таблиця 1.5 — Опис структури таблиці "Викладачі" (teachers)

Ключ	Назва	Ім'я поля	Тип	NULL	Дод.
PK	Ідентифікатор	idTeacher	int(6)	Hi	A_I
	Ім'я	Name	varchar(30)	Так	
	Прізвіще	Surname	varchar(30)	Hi	
	По батькові	Patronymic	varchar(30)	Так	
	Телефон	Phone	varchar(20)	Так	
	E-mail	Email	varchar(40)	Так	
FK	Ким змінено	affectedBy	varchar(32)	Hi	
FK	Вчений ступінь	degree	tinyint(2)	Так	

Таблиця 1.6 — Опис структури таблиці "Розцінки" (prices)

Ключ	Назва	Ім'я поля	Тип	NULL	Дод.
PK	Ідентифікатор	degree	tinyint(2)	Hi	A_I
	Вчений ступінь	deglab	varchar(30)	Hi	
	Зарплата	salary	decimal(10,2)	Hi	

Таблиця 1.7 — Опис структури таблиці "Коефіціенти" (coefficients)

Ключ	Назва	Ім'я поля	Тип	NULL	Дод.
PK	Ідентифікатор	idCoefficient	tinyint(2)	Hi	A_I
	Мітка	name	varchar(128)	Так	
	Значення	value	float	Так	

Таблиця 1.8 — Опис структури таблиці "Заняття" (lessons)

Ключ	Назва	Ім'я поля	Тип	NULL	Дод.	
PK	Ідентифікатор	idLesson	int(11)	Hi	A_I	
FK	Курс	idCourse	int(11)	Hi		
	Дата	date	date	Так		
	Час початку	time	time	Hi		
	Тип	type	tinyint(1)	Hi	01	(Лекція,
					Практи	ика)

Таблиця 1.9 — Опис структури таблиці "Користувачі" (users)

Ключ	Назва	Ім'я поля	Тип	NULL	Дод.
PK	Логін	login	varchar(32)	Hi	
	Хеш паролю	password	text	Hi	
	Сіль	salt	text	Hi	
	Тип	isAdmin	tinyint(1)	Hi	02 (Оператор,
					Адміністратор,
					Переглядач)
	Ключ сесії	sessionid	text	Так	

1.4 ОЦІНКА АЛГОРИТМІЧНОЇ СКЛАДНОСТІ

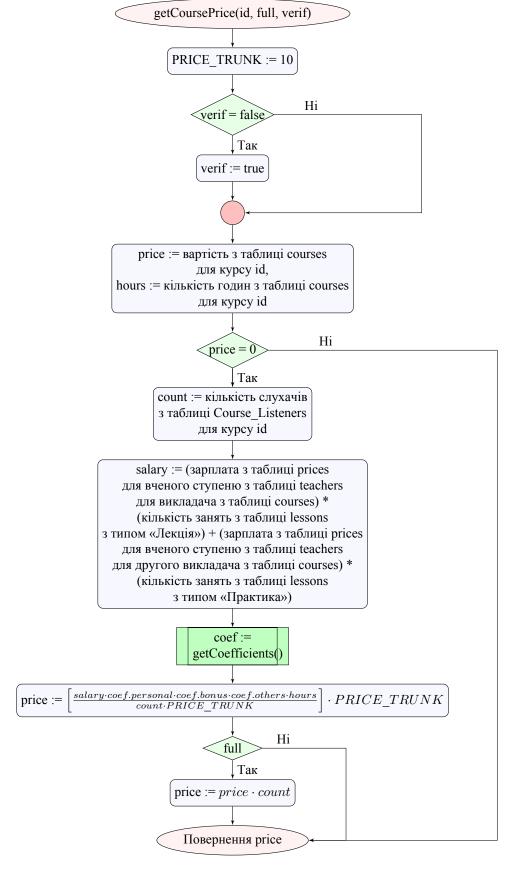

Рис. 3. Алгоритм розрахунку вартості курсу

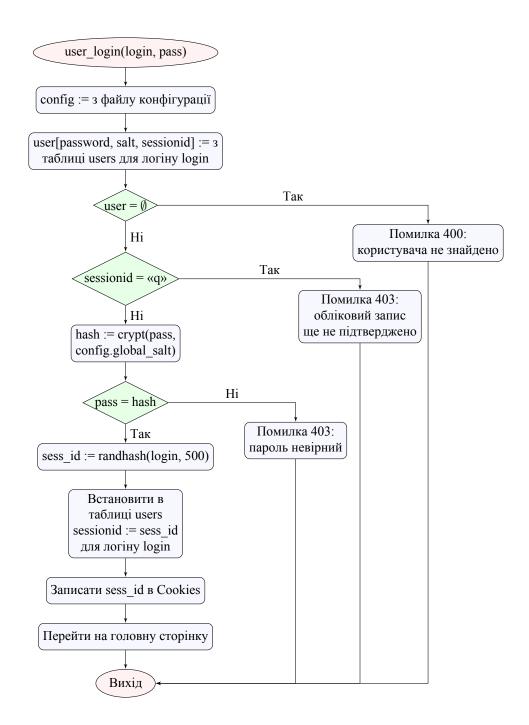

Рис. 4. Алгоритм аутентифікації та авторизації

На рис. З зазначено складну операцію розрахунку вартості за даними з БД. Вона реалізується наступним SQL-запитом:

```
SELECT ifnull(s1,0)*ifnull(c1,0)+ifnull(s2,0)*ifnull(c2,0) FROM ((
    SELECT salary as s1 FROM prices WHERE degree IN (
        SELECT degree FROM teachers WHERE idTeacher IN (
            SELECT idTeacher FROM courses WHERE idCourse=?
))) s1 LEFT OUTER JOIN (
    SELECT salary as s2 FROM prices WHERE degree IN(
        SELECT degree FROM teachers WHERE idTeacher IN (
            SELECT idTeacher2 FROM courses WHERE idCourse=63
))) s2 ON 1=1) LEFT OUTER JOIN ((
            SELECT count(*) as c1 FROM lessons WHERE idCourse=? AND type=0
```

```
) c1 ON 1=1 LEFT OUTER JOIN (
   SELECT count(*) as c2 FROM lessons WHERE idCourse=? AND type=1
) c2) ON 1=1;
```

План виконання запиту:

- 1. Вибірка вмісту таблиці courses
- 2. Проекція кортежів за значенням атрибуту idCourse
- 3. Проекція атрибутів за атрибутом idCourse
- 4. Вибірка вмісту таблиці teachers
- 5. Проекція кортежів за значенням атрибуту idTeacher
- 6. Проекція атрибутів за атрибутом degree
- 7. Вибірка вмісту таблиці prices
- 8. Проекція кортежів за значенням атрибуту degree
- 9. Проекція атрибутів за атрибутом salary
- 10. Використання вибірки з п. 1.
- 11. Проекція кортежів за значенням атрибуту idCourse
- 12. Проекція атрибутів за атрибутом idCourse
- 13. Використання вибірки з п. 4.
- 14. Проекція кортежів за значенням атрибуту idTeacher
- 15. Проекція атрибутів за атрибутом degree
- 16. Використання вибірки з п. 7.
- 17. Проекція кортежів за значенням атрибуту degree
- 18. Проекція атрибутів за атрибутом salary
- 19. Вибірка вмісту таблиці lessons
- 20. Проекція кортежів за значенням атрибуту idCourse
- 21. Проекція кортежів за значенням атрибуту type
- 22. Підрахунок кортежів
- 23. Використання проекції з п. 20.
- 24. Проекція кортежів за значенням атрибуту type
- 25. Підрахунок кортежів
- 26. З'єднання результатів пп. 9 та 18.
- 27. З'єднання результатів пп. 22 та 25.

- 28. З'єднання результатів пп. 26 та 27.
- 29. Розрахунок математичного виразу за результатом п. 28.

Операції проекції кортежів у пп. 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17 та 18 повинні повертати один кортеж. Пошук у таблицях courses та teachers відбувається за первинним ключем, а таблиця prices складається з кількох кортежів. Для проекцій з пп. 20, 21 та 24 доцільно створити у таблиці lessons індекс за атрибутом іdCourse. За атрибутом type індекс недоцільний, оскільки проекції за ним відбуваються не з усієї таблиці, а можливих значення тільки два. SQL-запит для створення індексу:

CREATE INDEX course_of_lesson ON lessons (idCourse);

Циклів в алгоритмах на рис. 3 та 4 немає, тож їх складність — O(N).

1.5 ОПИС ЗОВНІШНИХ ІНТЕРФЕЙСІВ

Інтерфейс користувача побудовано із використанням бібліотеки Kendo UI, дизайн визначається наявними для неі темами оформлення. Доступні самостійні концептуальні класи присутні у головному меню та розташовані за частотою використання: найактивніша робота проводиться зі слухачами та курсами, викладачі та користувачі заповнюються на початку роботи і потім змінюються рідко, звіти здаються рідко, розцінки та коефіціенти змінюються у виключних випадках. В кінці головного меню розміщено кнопку виходу з системи. Екрану авторизації є окремим та лаконічним, містить лише форму та кнопку перемикання форм реєстрації та входу.

Для роботи серверної частини системи потрібен веб-сервер Apache 2.х, інтерпретатор PHP5 не нижче 5.4, СКБД MySQL або MariaDB 5. Для користування клієнтською частиною потрібен web-браузер із підтримкою EcmaScript 5; тестування проводиться у поточних версіях браузерів Mozilla Firefox та Chromium для десктопу.

Система може працювати у межах однієї машини, через локальну мережу та через мережу Інтернет, в залежності від мережевих підключень та налаштувань машини, на якій встановлено серверну частину. Підключення, відповідно, може здійснюватись будь-яким доступним дротовим або бездротовим каналом підключення до локальної мережі або мережі Інтернет: Ethernet, Wi-Fi, ADSL, HSPA, Dial-up та ін. Оскільки звіти генеруються у форматі PDF, для їх перегляду потрібна програма — переглядач PDF: Mozilla Firefox, Google Chrome, Adobe Reader, Foxit Reader тощо. Для друку потрібен принтер, підключений безпосередньо до машини, на якій відкрито файл звіту, або доступний для неї через мережу.